

Klædebaner hængt op på væggen har forekommet i alle sociale lag, men hos overklassen kunne de samtidig tjene til udsmykning, som her hos en tysk fyrstinde. Originalen er blå, med fleur-de-lys i guld, og klædet har været umådeligt kostbart.

var ikke mindre forfængelige end vi er i dag, og hvis man var velstående nok til at have overskud til det gik man meget op i sin personlige fremtoning. Spejle kendes som en slags "lommespejle", der kunne opbevares i en pung eller bæltetaske. De er monteret i en lille ramme eller indfatning, typisk af bly/tin, sjældnere sølv, som kunne lukkes for at beskytte glasset. Men egentlige vægsspejle findes også bevaret, og optræder endvidere relativt hyppigt i billedkildene. Vægsspejle var ofte konvekse, og bestod af en halvkugleformet spejlflade, der stak ud i lokalet.

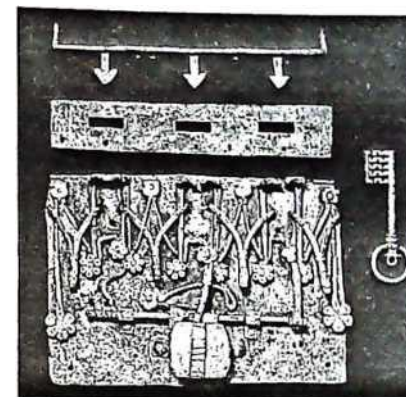

Det mest berømte tjældetæppe af alle - Bayeux-tæppet fra ca. 1070.

Spejlbilledet i sådan en anordning bliver stærkt forvrænget, ganske som man i dag kan se det i Tivolis spejlsal, men det har ikke desto mindre været helt anvendeligt - det er i bund og grund et spørgsmål om vane. Det er i øvrigt værd at bemærke, at når disse spejle gengives på billedkilder er det snart sagt uden undtagelse kun kvinder, der benytter dem; visse kulturtræk ændrer sig tilsyneladende aldrig.

Væg- eller *tjældetæpper* har været kendt i Norden i hvert fald siden vikingetiden, muligvis endnu længere. Oldtidens relativt primitive bygninger var kolde og plagede af træk, og for at værne mod dette kunne man ophænge stoffer på væggene. Det berømte 70 meter lange Bayeux-tæppe fra slutningen af 1060'erne er i princippet et sådant vægtæppe, men har ikke haft nogen praktisk betydning som værn mod kulde - med en højde på ca. 60 cm. kan det ikke have haft nogen målbar effekt på indeklimaet. Endnu i middelalderen synes det at have været en udbredt skik at hængtæpper på væggene, både fornemme, vævede eller brodede billedtæpper med smukke motiver, og helt enkle, ensfarvede stofbaner uden anden pynteeffekt end farven. Egentlige gobeliner har der vel kun sjældent været tale om, men formålet var det samme - at holde varmen, og selvfølgelig at udsmykke lokalet. Man må formode, at vægtæpper i nogen grad også har forekommet i den brede befolkning, men i så fald i betydeligt mere ydmyge former.

De fra kirkene så velkendte kalkmalerier forekommer også i verdslige bygninger, men kan i middelalderens Danmark kun dokumenteres i fornemme adelsboliger og kongelige residenser - eksempler er bevaret på flere senmiddelalderlige herregårde i Danmark, og i særligt fornem udgave på

En mere end almindeligt delikat og kompliceret låsemekanisme.

Nyborg Slot. Selv ganske rige borgerlige har tilsyneladende ikke benyttet vægmalerier som udsmykning af deres hjem, men har i stedet holdt sig til ensfarvede bemalinger af træværk, lofter og bjælker.

Under lås og slå - låse, nøgler & beslag

Endnu i middelalderen var nøgler andet og mere end blot og bart praktiske aflåsningsredskaber. De var også et synligt udtryk for status. Nøgler blev båret synligt i bæltet, og signalerede ansvar, selvstændighed og velstand. Symbolværdien er da også til at fa øje på; Set. Peder, den højeste af alle helgenerne, kendetegnes netop ved at han geme afbilledes bærende på Paradisets nøgler. Nøgler giver magt, det er nøglebæreren der giver eller nægter adgang. Graden af prestige afhænger